

A TANÁCS IRÁNYELVE**(1986. július 24.)****a férfiak és a nők közti egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatásiszociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról**

(86/378/EGK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK TANÁCSA,

tekintettel az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 100. és 235. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára ⁽¹⁾,tekintettel az Európai Parlament véleményére ⁽²⁾,tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽³⁾,

mivel a Szerződés rendelkezik arról, hogy minden tagállam biztosítsa annak az elvnek az alkalmazását, amely szerint a férfiaknak és anőknek egyenlő munkáért egyenlő díjazásban kell részesülniük; mivel a „díjazást” úgy kell értelmezni, hogy az a rendes alap- vagy minimálbér, illetve illetmény és minden egyéb olyan ellátás, amelyet amunkavállaló a munkáltatójától közvetlenül vagy közvetve, készpénzben vagy természetben a munkaviszonyára tekintettel kap;

mivel az egyenlő díjazás elve közvetlenül azokra az esetekre vonatkozik, amikor a hátrányos megkülönböztetés csak az egyenlő bánásmód és az egyenlő díjazás szempontjai alapján állapítható meg, azonban vannak olyan esetek is, amikor ezen elv végrehajtása szükségessé teszi az elv hatályát pontosabban kifejező további intézkedések meghozatalát;

mivel a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról szóló 1976. február 9-i 76/207/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (2) bekezdése ⁽⁴⁾ elrendeli, hogy az egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság terén történő fokozatos megvalósítása céljából a Tanács a Bizottság javaslata alapján eljárva ezen elv tartalmát, hatályát és alkalmazási módjait meghatározó rendelkezéseket fogadjon el; mivel e célból a Tanács 1978. december 19-én elfogadta a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság terén történő fokozatos végrehajtásáról szóló 79/7/EGK irányelvet ⁽⁵⁾;

mivel a 79/7/EGK irányelv 3. cikkének (3) bekezdése elrendeli, hogy az egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási rendszerekben történő megvalósítása céljából a Tanács a Bizottság javaslata alapján eljárva rendelkezéseket fogadjon el, meghatározva ennek az elvnek a tartalmát, hatályát és alkalmazási módjait;

mivel az egyenlő bánásmód elvét az olyan foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben kell megvalósítani, amelyek a 79/7/EGK irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében említett kockázatok ellen biztosítanak védelmet, és az olyanokban is, amelyek bármilyen más, a Szerződés értelmében vett pénzügyi vagy természetbeni ellenszolgáltatást biztosítanak a munkavállalóknak;

mivel az egyenlő bánásmód elvének megvalósítása nem sérti a nők anyasági védelméhez kapcsolódó rendelkezéseket,

⁽¹⁾ HL C 134., 1983.5.21., 7. o.⁽²⁾ HL C 117., 1984.4.30., 169. o.⁽³⁾ HL C 35., 1984.2.9., 7. o.⁽⁴⁾ HL L 39., 1976.2.14., 40. o.⁽⁵⁾ HL L 6., 1979.1.10., 24. o.

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Ezen irányelv célja, hogy a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben megvalósítsa a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvét – a továbbiakban „egyenlő bánásmód elve”.

2. cikk

(1) A „foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerek” olyan, a 79/7/EGK irányelv hatálya alá nem tartozó rendszereket jelentenek, amelyek célja, hogy valamely vállalkozásban vagy vállalkozások csoportjában, gazdasági ágazatban, foglalkoztatási ágazatban vagy ilyen ágazatok csoportjában akár alkalmazotként, akár önálló vállalkozóként tevékenykedő munkavállalóknak olyan ellátásokat biztosítsanak, amelyek a törvény által szabályozott kötelező érvényű szociális biztonsági rendszerek által biztosított ellátásokat kívánják kiegészíteni vagy helyettesíteni, akár kötelező, akár választható az ilyen rendszerekben való tagság.

(2) Ezen irányelv hatálya nem terjed ki:

- a) az egyéni szerződésekre;
- b) a kizárólag egy taggal rendelkező rendszerekre;
- c) bérből vagy fizetésből élő munkavállalók esetében azokra a biztosítási szerződésekre, amelyeknél a munkáltató nem szerződő fél;
- d) a foglalkoztatási rendszerek tagjainak felkínált választási lehetőségekre, amelyek:
 - kiegészítő ellátásokat, vagy
 - a rendes ellátások kezdő időpontjának a megválasztását vagy különféle ellátások közötti választást biztosítanak.

3. cikk

Ezen irányelv hatálya alá tartoznak a foglalkoztatottak, beleértve az önálló vállalkozókat, továbbá azokat a személyeket, akiknek a tevékenységét betegség, baleset vagy kényszerű munkanélküliség szakította meg, valamint a munkát keresőket, továbbá a nyugdíjasok és a rokkant munkavállalók.

4. cikk

Ezen irányelvet kell alkalmazni:

- a) azokra a foglalkoztatási rendszerekre, amelyek a következő kockázatok ellen nyújtanak védelmet:
 - betegség,
 - rokkantság,
 - idős kor, beleértve a karkedvezményes nyugdíjat,
 - munkahelyi balesetek és foglalkozási megbetegedések,
 - munkanélküliség;
- b) azokra a foglalkoztatási rendszerekre, amelyek egyéb pénzbeli vagy természetbeni szociális ellátásokat, különösen a túlélő hozzátartozói ellátásokat és a családi támogatásokat

biztosítják, ha az ilyen ellátásokat az alkalmazottnak fizetik ki, mert azok a munkáltató által a munkavállalónak a munkaviszonyára tekintettel fizetett díjazás részét képezik.

5. cikk

(1) A következő rendelkezések alkalmazásában az egyenlő bánásmód elve azt jelenti, hogy semmilyen nemi megkülönböztetés nem áll fenn, sem közvetlenül, sem közvetetten, különös tekintettel a családi állapotra és a családi jogállásra történő hivatkozással, különösen a következők tekintetében:

- a rendszerek alkalmazási területe és a belépés feltételei,
- a járulékfizetési kötelezettség és a járulékok kiszámítása,
- az ellátások kiszámítása, beleértve a házastárs és az elzartottak kiegészítő ellátásait, illetve az ellátásokra való jogosultság tartamára és fenntartására irányuló feltételek.

(2) Az egyenlő bánásmód elve nem sérti a nők anyasági védelmére vonatkozó rendelkezéseket.

6. cikk

(1) Az egyenlő bánásmód elvével ellentétes rendelkezések közé azok tartoznak, amelyek különösen a családi állapotra és a családi jogállásra történő hivatkozással akár közvetlenül, akár közvetetten a nemre tekintettel:

- a) meghatározzák azon személyek körét, akik valamely foglalkoztatási rendszerben részt vehetnek;
- b) rögzítik a foglalkoztatási rendszerben való részvétel kötelező vagy önkéntes jellegét;
- c) eltérően szabályozzák a rendszerbe történő belépés korhatárát vagy a munkaviszony, illetve a rendszerbeni tagság minimális időtartamát, melyek az ellátásokra jogosítanak;
- d) eltérően szabályozzák – a h) és az i) pontban említettek kivételével – a járulékok visszatérítését abban az esetben, amikor a munkavállaló anélkül lép ki a rendszerből, hogy teljesítette volna azokat a feltételeket, amelyek számára később hosszú távú ellátásokat biztosítanak;
- e) különböző feltételeket szabnak meg az ellátások teljesítésére, vagy az ilyen ellátásokat valamelyik nemhez tartozó munkavállalókra korlátozzák;
- f) eltérő nyugdíjkorhatárokat állapítanak meg;
- g) felfüggesztik a jogosultságok fenntartását vagy teljesítését a szülési szabadság vagy egyéb, jogszabályban vagy megállapodásban biztosított, a munkáltató által fizetett, családi okokból igénybevett szabadság idejére;
- h) eltérő mértékű ellátásokat állapítanak meg, kivéve ha ezt biztosításmatematikai számítások szükségessé teszik, amelyek nemtől függően eltérnek a járulékfizetés alapján számított ellátások esetén;

- i) eltérő mértékű munkavállalói hozzájárulást állapítanak meg; eltérő mértékű munkáltatói hozzájárulást állapítanak meg a járulékfizetés alapján számított ellátások esetén, kivéve ha az ilyen ellátások összegét kívánják kiegyenlíteni;
- j) eltérő szabályokat állapítanak meg, vagy csak az egyik nemhez tartozó munkavállalókra nézve állapítanak meg szabályokat – a h) és az i) pontban említettek kivételével – a későbbi ellátásokra való jogosultság biztosítása vagy fenntartása tekintetében, amikor a munkavállaló kilép a rendszerből.

(2) Ha az ezen irányelv hatálya alá tartozó ellátások megadásáról a rendszert irányító testületek saját jogkörükben döntenek, akkor a testületeknek figyelembe kell venniük az egyenlő bánásmód elvét.

7. cikk

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy:

- a) az egyenlő bánásmód elvével ellentétes minden olyan rendelkezést, amelyet jogszabályban előírt kollektív szerződések, üzemi megállapodások vagy a foglalkoztatási rendszerre vonatkozó, egyéb rendelkezések tartalmaznak, semmissé nyilvánítsanak vagy nyilváníthassanak, illetve módosíthatssanak;
- b) az ilyen rendelkezéseket tartalmazó foglalkoztatási rendszereket közigazgatási határozatokkal nem lehet jóváhagyni vagy általánosan kötelező érvényűnek nyilvánítani.

8. cikk

(1) A tagállamok megteszik azokat a szükséges intézkedéseket, amelyek biztosítják a foglalkoztatási rendszerek egyenlő bánásmód elvével ellentétes rendelkezéseinek 1993. január 1-jéig történő felülvizsgálatát.

(2) Ez az irányelv nem korlátozza azt, hogy valamely foglalkoztatási rendszerben a rendszer felülvizsgálatát megelőző tagsági időszakokra vonatkozó jogok és kötelezettségek továbbra is a rendszer azonbiztosítási időszakában érvényben lévő rendelkezéseinek hatálya alá tartozzanak.

9. cikk

A tagállamok a következők tekintetében elhalaszthatják az egyenlő bánásmód elvének kötelező alkalmazását:

- a) az öregségi és az egyéb nyugdíjjogosultság szempontjából a nyugdíjkorhatár, illetve a nyugdíjkorhatárnak az egyéb ellátásokra vonatkozó esetleges következményeinek a meghatározása:
- addig az időpontig, amíg az egyenlőséget jogilag szabályozott rendszerekben nem valósítják meg,
 - vagy legkésőbb addig, amíg az ilyen egyenlőséget valamely irányelv nem szabályozza.

b) a túlélt hozzátartozói nyugellátások szempontjából mindaddig, amíg e tekintetben valamely irányelv nem szabályozza az egyenlő bánásmód elvének a jogszabályban meghatározott szociális biztonsági rendszerekben történő alkalmazását;

c) a 6. cikk (1) bekezdés i) pontja első albekezdésének alkalmazása esetén a különféle biztosításmatematikai számítások figyelembevétele, legkésőbb az ezen irányelvről szóló értesítéstől számított tizenhárom évig.

10. cikk

A tagállamok nemzeti jogrendszerükben meghozzák a szükséges rendelkezéseket annak érdekében, hogy minden olyan személy, aki az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt sérelmet szenved, igényét bírói úton érvényesíthesse, miután az egyéb jogorvoslati lehetőségeket az illetékes hatóságoknál már kimerítette.

11. cikk

A tagállamok meghozzák azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek azoknak a munkavállalóknak az elbocsátása ellen, akik az egyenlő bánásmód elvének betartása érdekében a vállalkozáson belül panaszt tettek vagy más jogi eljárást kezdeményeztek.

12. cikk

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az ezen irányelv alkalmazásáról szóló értesítéstől számított három éven belül megfeleljenek ⁽¹⁾. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

(2) A tagállamok az ezen irányelvről szóló értesítéstől számított öt éven belül minden szükséges információt a Bizottság rendelkezésére bocsátanak, hogy a Bizottság az ezen irányelv alkalmazásáról szóló jelentését a Tanács elé történő terjesztés céljából elkészíthesse.

13. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 1986. július 24-én.

a Tanács részéről

az elnök

A. CLARK

⁽¹⁾ A tagállamok ezen irányelvről 1986. július 30-án kaptak értesítést.